

Dnr S43/04/2/1

Arbeten utförda inom landskapets naturreservat, naturminnen och andra skyddsobjekt år 2003

Ålands landskapsstyrelse
Miljöbyrån 2003

Naturresevat

Brändö:

Blåskären – Salungarna – Stora Bredgrundet

Översyn och strandstädning samt sjöfågelinventering utförd av på orten bosatt tillsyningsman enligt särskilda direktiv.

Eckerö:

Träsket

Ej åtgärder

Östra Rödklobb

Översyn.
Signaler för råstenar rivna, gränsmärken bytta.

Södra Uddhagarna

Ej åtgärder.

Norra Uddhagarna

Rikkärr. Inrättades som naturresevat enligt beslut (22/03). Trädde i kraft den 1.6.2003.
Området utmärktes under hösten i terrängen med gränsmärken.

Finström:

Almskogen

Översyn av anläggningar.
Slätter.

Prästgårdsnäset

Översyn av stängsel och skyltar.
Betesdjur i båda fällorna, ungnöt. (Se bilaga).
Röjning i de täta hasselbestånden i den sydvästra delen av området företogs, samt öppnades en glänta i den västra strandens albård för att gynna en tidigare förekomst av ersmätta (majviva). Ett antal vindfallen åtgärdades också i flere repriser.

Föglö:***Björkör***

Översyn av skyltar och anläggningar. Städning av stränderna på hemlandet och Kolderskår.

Stutar som betesdjur på hela hemlandet utom tunet, på gårdstunet under sensommaren. (Se bilaga).

Slätter på gårdstunet. Vindfällan upparbetades på olika håll runt naturstigen. Røjning kring rökbastun samt runt gårdstunet.

Enar röjdes nordväst om gårdstunet som talkoarbete på landskapsstyrelsens personaldag som hölls den 21.8.2003.

Den 18.8.2003 besöktes Björkör av republikens president Tarja Halonen med sällskap då det traditionella, årliga presidentbesöket på Åland företogs. Naturvårdskonsulenten och tillsyningsmannen agerade guider.

Arbetena utförda av tillsyningsmannen som anställdes för perioden 1.6 – 31.8.2003.

Den nya bastun färighyggs under sensommaren (se pärmbild) och permiärbad företogs vederbörligen den 23.10.2003.

I övrigt sköts byggningarna enligt särskilt program av byråns timmerman; det löpande underhållet på Björkör i huvudsak av tillsyningsmannen.

Brättö

Översyn och komplettering av skyltar utförd av på orten bosatt tillsyningsman.

Granö

Översyn av skyltar utförd av på orten bosatt tillsyningsman.

Norra Hastersboda

Ej åtgärder

Sandön

Översyn och uppsättning av skyltar utförd av på orten bosatt tillsyningsman.

Geta:***Höckböleholmen***

Trädgallringen fortsattes i områdets västra del.
Slåtter av naturstigen.
Betesdjur, kalvar och får (Se bilaga).

Hammarland:***Svartnö – Kaja***

Besöktes under vårvintern.

Lökö

Ej åtgärder

Ängessjö

Rikkärr. Preliminär utmärkning av området utfördes i samråd med berörda markägare.

Jomala:***Iriskärret***

Översyn av gränsmärken, städning, reparation av spången
Fortsatt kontroll och uppföljning av irisbeståndets tillstånd gjordes:
På grund av torkan? har någon ytterligare återhämtning av
beståndet inte kunnat noteras.

Lövdal

Översyn och byte av gränsmärken, städning.

Ramsholmen

Översyn och underhåll av anläggningar.
Slåtter av området har utförts enligt särskilt program. Under hösten
röjdes och avverkades i de täta trädbestånden på områdets södra
och östra sida.

Betesdjur: kvigor. (Se bilaga).

Moren

En mindre röjningsinsats utfördes under vintern.

Kumlinge:***Blacksund***

Ej åtgärder

Näset

Miljöbyrån har ingått som delägare i den skogsbilväg som leder fram till området gräns söderifrån.

Kökar:***Karlbyådarna sälskyddsområde***

Inventering av sälbeståndet utförd av vilt – och fiskeriforskningsinstitutet: Inom regionen finns ca 1900 gråsäl.

Idö

Slätter, rydning och tillsyn utförd av på orten bosatta tillsyningsmän, liksom skottröjning av Idö skäret och ängen Ytterligare röjdes stranddelen av skiftet 10:6, samt en mindre, högre belägen, orkidérik torräng.
Betesdjur, kalvar. (Se bilaga).

Sandskär (Hellsö)

Översyn utförd av på orten bosatt tillsyningsman enligt särskilda direktiv.

Östra Långskär – Sandskär

Översyn utförd av på orten bosatt tillsyningsman enligt särskilda direktiv.
Betesdjur: Får (Se bilaga).

Lemland:***Bistorp stenåkrar***

Ej åtgärder.

Herrön

Översyn av anläggningar och regelbunden gräsklippning. Rövningar och avverkningar utfördes i områdets södra del samt i anslutning till den s.k. "ryssvägen".

Slåtter.

Får på bete i olika fållor. (Se bilaga).

Nåtö**A. Skärgården**

Översyn av anläggningar och städning av stränder vid rastplatser och grillar.

Fortsatt rövning av naturstigen på Jungfruskär samt upparbetning av vindfällan under våren.

Slåtter utfördes på Senskär, Jungfruskär och Idholm.

Hamling och rövning företogs på Senskär under hösten.

Betesdjur: Får (Se bilaga).

B. Hemlandet

Översyn av anläggningar utförd. Strandstädning och skötsel av rastplatser. Slåtter av odlingsmarken och ängarna företogs enligt särskilt program. Våren -03 utfördes röjningsarbeten i anslutning till "Palmgrens skifte". Hamling av trädgrupper inom ytorna 7,8 och 9 på Östra betet, samt viss kompletterande rövning gjordes.

(Uppföljning av Lifeprojektet)

Betesdjur:

Kvigor på Östra betet.

Får växelbetade Rosklev/Harskatan/Norrbacksläten. (Se bilaga).

Byggningarna sköts enligt särskilt program.

Stora Löskär – Vitfågelskär

Översyn av anläggningar.

Lumparland:***Skag***

Översyn under vårvintern.

Mariehamn:***Espholm***

Smärre kompletterande avverknings- och röjningsinsatser utfördes under vårvintern/våren.

Betesdjur: Kvigor (Se bilaga).

Saltvik:***Boxö***

Översyn utförd av på orten bosatt tillsyningsman enligt särskilda direktiv.

Betesdjur(stutar) på Öjen . (Se bil.)

Länsmansgrund

Översyn utförd av på orten bosatt tillsyningsman enligt särskilda direktiv.

Åsgårda stenåkrar

Översyn av anläggningar.

Borttagande av signalplast.

Sund:***Fjärdskär – Harrgrund***

Översyn.

Lillnäsberget – Tingö

Översyn.

Slåtter på ängen nedanför branten på Lillnäsberget utförd av på orten bosatt tillsyningsman.

Prästgårdsskogen

Översyn och röjning av vägen i områdets nordöstra del utförd av på orten bosatt tillsyningsman.

Fågeltorn av låg modell uppfört i slutningen mot Ryssböleträsk under senhösten.

Vårdö:*Gloet*

Ej åtgärder

Hemdal

Ej åtgärder

Skålklobbarna

Ej åtgärder

Naturminnen

1. Källskärskannan	Kökar	38/1925	-
2. Slånbestånd	Mariehamn	15/1934	-
3. Hamnholmseken	Saltvik	15/1934	-
4. Tall	Eckerö	31/1970	Översyn
5. Björk	Jomala	32/1970	Översyn
6. Popplar	Finström		Översyn
7. Askar	Jomala	12/2000	Översyn
8. Stenåkern "Stenögat"	Saltvik	55/1993	-
9. Ek, flyttblock	Saltvik	31/1994	Översyn
10. Lövträdsallé	Saltvik	30/1996	-

Fågelskyddsområden (Enl. 26§ JL) (ÅFS 31/1985)

Se bilaga.

Fågelskyddsområdena är utmärkta med av landskapsstyrelsen godkända skyltar. Årlig översyn skall utföras av jaktvårdsföreningarna. Efter den 1.1.1999 ankommer övervakningen av fågelskyddsområdena på skogsbruksbyrån eftersom områdena inrättats med stöd av jaktlagen (med undantag av NATURA 2000 områden).

Avtalsområden enligt naturvårdslagen som inte inrättats till naturreservat

Avtalsområde: Brändö, Jurmo, Norrön (Carina Malm) havsörn och gammal skog

Avtalsområde: Föglö, Hastersboda (Edgar Helin) havsörn och gammal skog

Avtalsområde: Vårdö, Simskäla, Stenverka (Jan Karlsson) havsörn och gammal skog

Avtalsområde: Vårdö, Vårdöby, (B.Björklund) havsörn och gammal skog

Övriga skyddsobjekt

Efter överenskommelse med markägaren har miljöbyrån utfört begränsade skötselåtgärder inom följande områden:

Skötselområde: Hammarland, Bovik, guckusko. Översyn, röjning samt informationsskylt.

Skötselområde: Hammarland, Mörby, guckusko. Översyn.

Skötselområde: Jomala, Gottby, Utängarna, guckusko. Översyn. Området avgränsat och trädbeståndet värderat i avsikt att ingå avtal med markägaren om fredning.

Skötselområde: Jomala, Ingby, guckusko, flugblomster. Ej åtgärder

Mariehamn den 31 december 2003

Håkan Slotte

Jörgen Eriksson

ÅLANDS NATURRESERVAT

Per den 31.12.2003

Reservat	Kommun	Inr. år	Samhällsägt		Privatägt		ÅFS
			land ha	vatten ha	land ha	vatten ha	
1 Ramsholmen	Jomala	1925	-	-	13	-	36/25 31/74
2 Mangelbo (Alm- skogen)	Finström	1931 1987 ^o	- 1	- -	- -	- -	32/87
3 Svartnö-Kaja	Hammarland	1939	46	98	-	-	29/87
4 Espholm	Mariehamn	1943	7	-	-	-	30/87
5 Nätö-Jungfru- skär	Lemland	1964 1985 ^o 1992 ^o	- - 120	- - 427	- - -	- - -	- - 47/92
6 Björkör	Föglö	1966 2003	- 220	- 6536	- -	- -	24/66 28/74 3/03
7 Sandskär	Kökar	1971 1996 ^o	- 13	- -	- -	- -	9/71 27/96
8 Lövdal	Jomala	1974	-	-	1	-	57/74
9 Granö	Föglö	1975 1985 ^{oo} 1996 ^{oo}	- - -	- - -	- - 80	- - -	- 44/85 67/96
10 Långskär-Sand- skär	Kökar	1978 1985 ^o	- 96	- 263	- -	- -	- 31/88
11 Länsmansgrund	Saltvik	1979	55	100	-	-	33/87
12 Blåskär etc	Brändö	1980	38	296	-	-	4/80
13 Lökskär	Lemland	1980	13	52	-	-	8/80
14 Iriskärret	Jomala	1981	-	-	2	-	45/81
15 Lillnäsberget- Tingö	Sund	1982 1991 ^o 1995 ^{o*}	- - 100	- - 211	- - -	- - -	- - 34/95
16 Fjärdskär, Harr- grund	Sund	1986	3	-	-	-	12/86
17 Herröskatan	Lemland	1987	27	86	-	-	31/87
18 Östra Rödklobb	Eckerö	1988	10	-	-	-	28/88
19 Brättö	Föglö	1988 1992 [*] 1999 ^o	- - -	- - -	- - 44	- - -	- - 66/99
20 N. Hastersboda	Föglö	1988	-	-	5	-	30/88

Ålands landareal = 148.130 hektar
 Naturskyddad land-
 areal = 1.682 hektar = 1,13 %
 Medelstorlek, land-
 areal = 41,02 hektar

^o förstorat

^{oo} förlängd fredning

* ändrade gränser eller bestämmelser

ÅLANDS NATURRESERVAT (Fortsättning)

Per den 31.12.2003

Reservat	Kommun	Inr. år	Samhällsägt		Privatägt		ÅFS
			land ha	vatten ha	land ha	vatten ha	
21 Boxö	Saltvik	1988	-	-	-	-	-
		1996 ^o	306	1091			28/96
22 Skag	Lumparland	1989	-	-	16	-	32/89
23 Idö	Kökar	1989	20	-	-	-	69/89
24 Hemdal	Vårdö	1990	-	-	7	-	15/90
25 Prästgårdsnäset	Finström	1992	-	-	33	-	55/92
26 Åsgårda Sten- åkrar	Saltvik	1994	51	-	6	-	2/94
27 Höckböle- holmen	Geta	1994	-	-	-	-	3/74
		2000 ^{oo}	23	-	-	-	74/00
28 Skålklobbarna	Vårdö	1994	11	195	-	-	80/94
29 Lökö	Hammarland	1997	-	-	11	-	21/97
30 Bistorp Stenåkrar	Lemland	1997	14	-	-	-	46/97
31 Träsket	Eckerö	1998	-	-	71	-	21/98
32 Karlbybådarna, sälskyddsområde	Kökar	1998	-	-	3	670	15/98
33 Gloet	Vårdö	1998	-	-	31	-	119/98
34 Blacksund	Kumlinge	1999	-	-	28	-	60/99
35 Sandön	Föglö	2001	-	-	37	-	15/01
36 Näset	Kumlinge	2001	34	-	-	-	16/01
37 Södra Uddhagarna	Eckerö	2001	-	-	10	-	67/01
38 Ängessjö	Hammarland	2001	-	-	10	-	68/01
39 Prästgårdsskogen	Sund	2001	-	-	50	-	69/01
40 Moren	Jomala	2002	-	-	5	-	62/02
41 Norra Uddhagarna	Eckerö	2003	-	-	11	-	22/03
			1208	9355	474	670	

Ålands landareal = 148.130 hektar
 Naturskyddad land-
 areal = 1.682 hektar = 1,13 %
 Medelstorlek, land-
 areal = 41,02 hektar

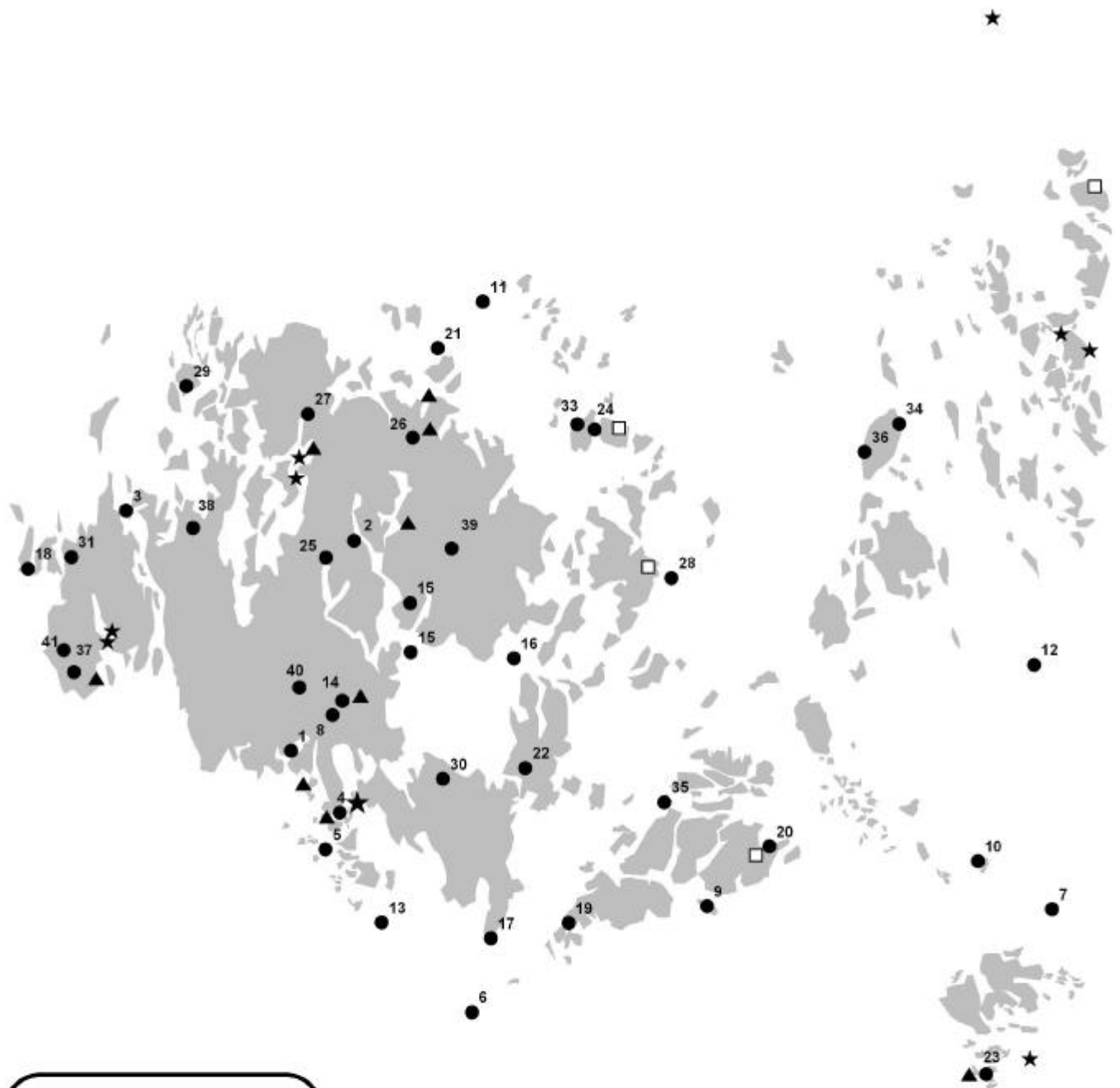
^o förstorat

^{oo} förlängd fredning

* ändrade gränser eller bestämmelser

Skyddad natur på Åland

(per 31.12. 2003)

- Naturresevat
- ▲ Naturminne
- Avtalsområde
- ★ Fågelskyddsområde
- ▼ Sältskyddsområde

0 5 10 15 kilometer

Ålands landskapsstyrelse
Målbyrån

FÅGELSKYDDSSOMRÅDEN (26 § JL 31/1985) Per den 31.12.2003

Områdets namn Rnr	Kommun	By	Ägare	Areal, ha	Beslutsdatum Dnr	Gäller t.o.m.
Holmgrundet och Långnäsgrundet Rnr 5:6 Torp	Eckerö	Torp	Astrids Bengts 22270 ECKERÖ	1	18/12-80 2194/216-80 21/2-91 112 Nm1 11/1-96 20 Nm1	31/7-90 31/7-95 Tills vidare
Långviksgrundet Kyrkoby samfällighet	Eckerö	Kyrkoby	Brage Eklund Kyrkoby samfällt 22270 ECKERÖ	1,2	27/6-86 2932/359-86 19/1-93 28 Nm1	31/7-90 Tills vidare
Brännholmsgrundet Rnr 1:1 Bastö	Finström	Bastö	Gunlög Höglund	2	10/5-83 B.D. 2657/245-83	Tills vidare
Ekholmsgrundet Rnr 1:16 Ekholm	Finström	Bastö	Ulf och Stefan Perander Bastö 22310 PÅLSBÖLE	1,5	12/10-88 B.D. 7573/803-87 19/1-93 30 Nm1	31/7-92 Tills vidare
Gadden Månsas Norrstu Rnr 4:9	Brändö	Jurmö	Runar Strandvall	4	30/1-90 Dnr Nm1-03-89-381	Tills vidare
Hamnholmsgrunden Vestergård 1:19	Brändö	Brändö	Brändö församling 22920 BRÄNDÖ	0,8	14.5.1996 Dnr Nm1-35-967-37	Tills vidare
Träskholmsbådan Vestergård 1:19	Brändö	Brändö	Brändö församling 22920 BRÄNDÖ	1	14.5.1996 Dnr Nm1-35-96-37	Tills vidare
Gräsören Gloskärsörarna	Kökar	Karlby	Ls genom gåva	3,0 ha	14.8.2002 ÅFS 61/2002	Tills vidare

Ålands i lag fredade NATURMINNEN

Per den 31.12.2003

Nr	Naturminne	Fredat år	Kommun	Författningssamling
1	Källskärskannan	1925	Kökar	ÅFS 38/25
2	Slånbestånd	1934	Mariehamns stad	ÅFS 15/34
3	Hamnholmseken	1934	Saltvik	ÅFS 15/34
4	Tall	1970	Eckerö	ÅFS 31/70
5	Björk	1970	Jomala	ÅFS 32/70
6	Popplar	1974	Finström	
7	4 askar	1981	Jomala	ÅFS 44/81 och 12/2000
8	Stenåkern "Stenögat"	1993	Saltvik	ÅFS 55/93
9	Ek, flyttblock	1994	Saltvik	ÅFS 31/94
10	Allé i Nääs	1996	Saltvik	ÅFS 30/96

DJURHÅLLNINGEN PÅ LANDSKAPETS NATURRESERVAT år 2003

<i>Betesområde</i>	<i>Betesfålla</i>	<i>Djurägare</i>	<i>Antal djur</i>	<i>Slag av djur</i>	<i>Betesperiod</i>	<i>Anm.</i>
Nåtö	Östra betet	Ingmar Karlsson	10	Kvigor	19.6-29.9	
”	Harskatan V.*	Vailet Fagerström	38	Får + lamm	3.6-5.9	*markerade områden utgjorde växelbeten sinsemellan.
”	Harskatan Ö.*	”	”	Får + lamm	3.6-5.9	
”	Rosklev*	”	”	Får + lamm	3.6-5.9	
”	Norrbackslåten *	”	”	”	3.6-5.9	Bete sist; efter slåtter, 1.8
”	Senskär	E.Jansén	6	Får	11.8-28.10	
”	Idholm	”	5	Får	11.8-28.10	
Ramsholmen	Hela	Ingmar Karlsson	5	Kvigor	16.6-7.8	Togs in tidigt pga. att djuren rymde till Möckelö
Björkör	Hemlandet	Jomala gård	6	stutar	6.6-16.10	Gårdstunet betades på sensommaren Ångarna betades, även slåtter. En folkilsken stut i land tidigare.
Idö		Henrik Sundberg	5	Kalvar/ kvigor	20.6 – 30.9	Bete efter slåttern inom stängslat område
Ö.Långskär	Långskär-Sopskär, Antör, Sälpatthäran, Svinkläpparna	Göran Stenroos	36	Får	16.6-28.9	1 tacka saknades vid hämtningen
Höckböleholmen	Hela området utom bergen	Anders Sundberg	5/10	Kvigor/ Tackor- Lamm	28.5-15.10	
Prästgårdsnäset	Båda fållorna	Lundbergs, Mangelbo	19	Kvigor	20.5-28.10	
Herrö	Västra fållan	E. Jansén	38	Får/lamm	21.5 – 21.8	Fållorna växelbetades enl. särskilt system.
”	Östra fållan	”	38	Får	21.5 – 21.8	Fållorna växelbetades enl. särskilt system.
”	N.Ö. fållan	”	38	Får	21.5 – 21.8	Fållorna växelbetades enl. särskilt system.
”	N.V. fållan	”	38	Får	21.5 – 21.8	Fållorna växelbetades enl. särskilt system.
”	Hela området	”	38	Får	18.7 – 21.8	Alla djur i samma fålla (södra).

Espholm	Hela området, även stadens del S.om vägen	Ingmar Karlsson	5	Kvigor	16.6-25.9	Kvigorna simmade upprepade gånger från betet. Borde vara flere djur, även får.
Boxö Öjen		Allan Gustafsson	5	Hereford- tjurar	30.5-2.10	Finns plats för flere betesdjur